N:o 4.

Lokakuun 2/15 p:nä 1917.
(Октабрјан, Вихмакуун, 2 пäйв. 1917)

Karjalaisten Sanomat

(Карјалазіен Саномат)

Viestejä Vienan ja Aunuksen karjalaisille. — Віестилöй Валгіенмерен да Ануксен карјалазіл.

Ilmestyy Karjalan Sivistysseuran toimesta tämän syyskuun alusta kaksi kertaa kuussa 4—6 sivuisena. Tilaushinta vuoden loppuun 3 mk. tai 1 rupl. 50 kop. Yksityisnumerot 50 p. eli 25 kop. — Lehden asioissa kirjoitetaan: Karjalaisten Sanomain Toimisto, Helsinki, Vuorikatu 8 A.

Vastaava toimittaja Iivo Härkönen.

Илмавуу Карјалан Ўлендўс-сеуран тоймес тäмäн лехтен јäллее какси кердуа кууе 2—3 лехтизеннä. Тилавус-(кучунда-)хинда тäмäн вуувен лопнух 1 руб. 50 коп. Эрйнäйзет лехтет 25 коп. — Редаксіјан адресси: Karjalaisten Sanomain Toimisto, Helsinki, Vuorikatu 8 A. (Финляндія).

Uutisia Vienan ja Aunuksen Karjalasta.

Huomattava kuntakokous Repolassa Pohjois-Aunuksessa.

Syskuun 9, 10 ja 11 p:nä v. l. 1917.

(Волостное семское собраніе.)

Tämän kokouksen edustajat valittiin yleisen yhtälaisen ja salaisen äänestyksen kautta, jossa äänestyksessä olivat äänioikeutettuja kaikki 20 vuotta täyttänee.t miehet ja myös naiset. Siis kokous oli täysin kansanvaltainen. Vaalilautakunnan esimies P. Kyöttinen luki julki valittujen luettelon. Valituiksi olivat tulleet:

Lentieran piiristä:

A. F. Sasonoff, opettaja.
M. S. Hättönen, talollinen.
A. F. Hättönen, „
F. L. Kusmin, metsänvartija.

Kiimanvaaran piiristä:

P. A. Ivanoff, talollinen.
V. G. Fedoroff, „
P. T. Eliseijeff, sotamies.

Havukkasaaren piiristä:

F. J. Pottonen, sotamies.
I. T. Spiridonoff, „
K. M. Siidoroff, „
T. N. Agapoff, maanviljelijä.

Kirkonkylän piiristä:

I. G. Romanoff, vänrikki, Yrjön ritari.
A. J. Romanoff, maanviljelijä.
K. J. Lukkanen, „
N. S. Tuuttunen, maanviljelijä.
V. I. Valta, metsäherra.
J. F. Jeremeijeff, postivirkamies.
I. F. Jeremeijeff, kunnankirjuri.
F. I. Jefimoff, metsänvartija.
G. A. Tergujeff, kirjuri.
F. V. Netsajeff, kihlakunnan edustaja.

Lusman piiristä:

G. P. Grigorjeff, maanviljelijä.
V. F. Tshernijeff, „
I. I. Mauronen, „

Omelien piiristä:

I. T. Moisseijeff, maanviljelijä.
T. S. Levoskin, „
P. Kyöttinen, kunnan esimies.

Roukkulan piiristä:

T. I. Timofeijeff, metsänvartija.
M. N. Romanoff, maanviljelijä.
J. F. Fofanoff, „

Yhteensä 30 edustajaa.

Kokousta alkaessa olivat saapuvilla kaikki muut, paitsi Lentieran edustaja opettaja Sasonoff ja Roukkulan edustaja metsänvartija Timofeijeff.

Vaalilautakunnan esimies P. Kyöttinen ilmoitti, että puheenjohtajan paikalle on astuttava sen, joka on vanhin joukosta ja avattava kokous. Sen mukaan astuikin puhemiehen paikalle M. S. Hättönen, joka lämpimin sanoin tervehti läsnäolevia, sekä julisti kokouksen avatuksi.

Ensimmäisen puheenvuoron pyysi F. V. Netsajeff ja ryhtyi selvittämään entistä semstvolaitosta sekä mihin tulevan kunnallisen semstvon tulee tähdätä. Pitemmässä puheessaan kosketteli hän myös maaorjuuden aikoja ja vertailiniitä nykyisiin. Sitten pyysi puhevuoron P. Kyöttinen, joka kokouksen osanottajia tervehti seuraavin sanoin:

Toverit!

Niinkuin jokainen tiedätte, olemme kokoontuneet ensimmäiseen kokoukseen yleisen, yhtäläisen ja salaisen äänestyksen perusteella. Siis koko rahvahan itsensä valitsemana.

Niinkuin tiedätte, olemme kokoontuneet luomaan uutta kunnan itsehallintolaitosta (Volostnoe semstvoa).

Pyydän asioiden käsittelyssä osottamaan maltillisuutta, kaikinpuolista harkintaa ja tutkimista, ennenkaikkea kärsivällisyyttä.

Jos teemme päätökset umpimähkään, voipi siitä koitua meille ikävyyksiä, eikä vain meille, vaan tuleville sukupolvillekin.

Olemme eläneet aikoja, jolloin on ollut pakko tehdä, mitä meille on käsketty. Nyt on koittanut meille vapauden päivät. Siis on meillä oikeus järjestäytyä oman mielemme mukaan!

Tällä tavoin lujitamme saavutettua vapauttamme. Me olemme velvolliset suojelemaan kalleintamme, saavutettua vapauttamme ja estämään kaikenlaista vallattomuutta paikkakunnallamme. Kaikenlainen edesvastuu lankeaa meidän itsemme hartioille.

Historia on syyttävä meitä tulevien sukupolvien edessä.

Näillä sanoilla pyydän, toverit, lausua teidät tervetulleiksi työhön yhteisasian eteen, — työhön Karjalan rahvaan eteen, sen onneksi ja menestykseksi.

Puheenjohtaja Hättösen esityksestä ryhdyttiin nyt valitsemaan kokouksen puheenjohtajaa. Salaisen äänestyksen kautta kaikilla äänillä yhtä vastaan tuli valituksi vänrikki, Yrjön ritarikunnan ritari I. G. Romanoff. Vaalin tulos oli yksi, mielinen ja kohotettiin valitun kunniaksi monet eläköön- ja hurraa-huudot. Tämän jälkeen valittiin kokouksen kirjurit, joiksi tulivat metsäherra Valta, kunnankirjuri Jeremeijeff ja maanviljelijä I. I. Mauronen. Sitten kehotti F. V. Netsajeff osoittamaan nousemalla seisomaan kunnioitusta sankareina kaatuneille ja laulamaan „ikuista muistoa". Se tehtiinkin yhtenä miehenä, jonka jälkeen puheenjohtaja ilmoitti pidettävän kahden tunnin ruokaloman.

1 §. Loman jälkeen ryhdyttiin käsittelemään, kuinka monta henkilöä valitaan kunnan valtuustoon. Asiaa kaikin puolin käsiteltyä valittiin siihen yksimielisesti puheenjohtaja, kirjuri ja kaksi muuta jäsentä sekä kaksi apulaista.

2 §. Ryhdyttiin käsittelemään valtuuston palkka-asiaa. Äänestyksen jälkeen myönnettiin 125 ruplaa puheenjohtajalle, 80 ruplaa jäsenille, 150 ruplaa kirjurille ja apulaisille 75 ruplaa vanhemmalle ja 20 ruplaa nuoremmalle.

3 §. Ryhdyttiin keskusteluun puheenjohtaja-ehdokkaasta. Esitettiin Höttöstä, Grigorjeffia, Tergujeffia, Pottoista, Kyöttistä, Netsaista y. m. Kyöttisen, Hättösen ja Grigorjeffin kieltäydyttyä äänestettiin F. Netsaijeffin, F. Pottosen, A. Korniloffin ja G. Tergujeffin välillä. Äänet jakaantuivat seuraavasti: Netsajeff 17, Pattonen 16, Korniloff 13, Tergujeff 15, joten valtuuston puheenjohtajaksi tuli F. V. Netsajeff. Jäseniksi valittiin N. S. Tuuttunen 24 ja P. T. Jeliseijeff 25 äänellä. Kirjuriksi pyydettiin entistä kunnan kirjuria, I. I. Jeremeijeffiä. Tämän jälkeen siirrettiin kokouksen muut kysymykset seuraavaan päivään.

4 §. (10/9). Keskusteltiin tilintarkastajain valitsemisesta. P. Kyöttisen kieltäydyttyä keskustelusta ja äänestyksestä, koska hän on kunnalle tilivelvollinen, ryhdyttiin äänestämään. Salaisen äänestyksen kautta tulivat valituksi G. P. Grigorjeff, G. A. Tergujeff, M. S. Hättönen, I. I. Mauronen, T. J. Pottonen ja V. I. Valta.

5 §. Kansliamenoiksi päätettiin määrätä loppu vuodeksi ja 1918: lämpöön ja valoon 300 rpl. ja kirjoihin y. m. vuoden loppua varten 75 rpl.

6 §. Puheenjohtajan esityksestä otettiin keskusteltavaksi maakomitean uusiminen. Maakomiteaan tulivat äänestyksen kautta: G. P. Grigorjeff 21 äänellä, V. I. Valta 23 ä., I. G. Romanoff 22 ä., I. I. Mauronen 19 ä., F. J. Pottonen 20 ä., sekä varamiehiksi P. I. Martinoff 19, P. Kyöttinen 18 ja V. F. Tshernijeff 17 äänellä.

7 §. Puheenjohtaja esitti kysymyksen viljan hankinnasta ensi talvea varten pitäjääseen. Se synnytti vilkkaan keskustelun, jonka jälkeen päätettiin lähettää edustaja elintarvevaltuutetun luo tiedustamaan, millä kannalla kunnan elintarveasia on. Edustajaksi valittiin yksimielisesti vänrikki I. G. Romanoff.

Samassa G. A. Tergujeff nosti kysymyksen, että Romanoffin matkakulut laskettaisiin manttaalin perusteella. Asia synnytti kiivaan väittelyn, jossa toiset esittivät, että yleensä jauhon hankinnasta johtuvat kulut on laskettava jauhon hinnan lisäksi. Äänestettäessä puolusti lätä ehdotusta 14 ääntä, 8 vastustaessa. G. A. Tergujeff tämän johdosta ilmoitti luopuvansa kokouksen osan otosta sekä lähti pois kokoushuoneesta.

8 §. Kyöttisen nostettua kysymyksen kyytilaitoksen uusimisesta päätettiin vilkkaan keskustelun jälkeen kalliinajan vallitessa tyytyä korottamaan kyytipalkkaa vain niin kutsutuilta kylän kyydeiltä: 3 kopeekasta 12 kopeikkaan uuteen vuoteen asti.

Istunto keskeytettiin huomiseen eli 11 päivään.

9 §. (11/9). Kyöttisen ja Fofanoffin nostettua kysymyksen Roukkulan Omelien maantiestä ja Hättösen tehtyä esityksen Suomen rajalle rakennettavasta tiestä käsiteltiin kumpaakin tietä rinnan ja katsottiin välttämättömäksi ryhtyä kumpaakin tietä rakentamaan ihan ensi tilassa.

10 §. Otettiin keskusteltavaksi maanteiden korjuuttaminen. Päätettiin vaatia urakoitsija I. J. Romanoffia korjauttamaan ottamansa tieosa tai korjuutetaan se hänen kustannukseltaan. Kokoukseen saapui A. F. Sasonoff.

11 §. Kirkkoherra Smirnoffin pyydettyä vapaata matkalippua piirissä matkustamista varten, päätettiin myöntää se kahdeksi kerraksi, mutta toisilta papeilta sellainen kiellettiin.

12 §. Kuultiin Rugajärven kunnan esitystä, jossa pyydettiin puoltamaan tieanomusta Rugajärvestä Muurmannin rautatien lähimmällä asemalle, ja myönnyttiin yksimielisesti esitykseen.

13 §. Kyöttisen nostettua kysymyksen välttämättömyydestä perustaa Omelien kylään kunnan kansakoulu, sitäkin suuremmalla syyllä kun sitä koulua on pappisvalta entisaikoina vastustanut ja tahtonut valloittaa sen paikan kirkkokoulun paikaksi, yksimielisesti päätettiin koulu välttämättömänä perustaa ensi tilassa.

14 §. Kuultiin Saarenpään kylän edustajan Fofanoffin ja Kiimavaaran kylän edustajan Ivanoffin esitys tarpeellisuudesta avata heidän kyliinsä makasiinit ja päätettiin yksimielisesti myöntyä ehdotuksiin.

15 §. Kyöttisen nostettua kysymyksen, eikö olisi tarpeellista järjestää kyliin valtateiden varsiin ruokapaikkoja matkustavia varten, päätettiin myöntyä kysymykseen ja annettiin valtuuston huoleksi järjestää kortit ruuan saantia varten.

16 §. Otettiin käsiteltäväksi kysymys vaalilautakunnan valitsemisesta lainlaadinta-kokousta varten. Lautakuntaan valittiin yksimielisesti V. I. Valta, F. I. Jefimoff, I. F. Jeremeijeff ja A. F. Tergujeff.

17 §. Kyöttinen nosti kysymyksen Karjalan kielen käytäntöön ottamisen tarpeellisuudesta kouluissa ja Jumalan palveluksessa kirkoissa. Se synnytti vilkkaan keskustelun ja mielipiteiden vaihdon, jossa venäläismieliset esittivät vastaväitteitään. Kyöttinen puuttui uudestaan asiaan ja selitti seikkaperäisesti, kuinka karjalainen maammo jo kehdossa tuuditti lastaan omakielisellä laululla. Sen vuoksi: vaikka minkälainen mahti tahtoisi meitä karjalaisia muuksi muut-

N. & K. SIITOIN, Omisaja PAAVO JYLHÄ. Myöpi tukuttain ja vähittäin: Viljatavaraa, Herkku- ja hedelmätavaraa, Lasi- ja Porsliinitavaraa, Kalastustarpeita ynnä monenlaista muuta sekatavaraa. Toimittaa: tavarain välitystä ynnä muita pienempiä asioita. Liike: Siitoinin kivitalossa Kauppatorin varrella. Puhelimet: Konttoriin 115. Puotiin 270. Asuntoon 228. Postiosoite: Sortavala. Sähköosoite: Sortavala. JYLHÄ.

L. POHJANHEIMON Asianajotoimisto
Omistaja Varatuomari Viljo Puustinen.
Suomi, Helsinki. Vuorikatu N:o 8.
Puhelimet 74 96 ja 50 06.
Toimittaa kaikkia alaan kuuluvia tehtäviä.
Matkustetaan maaseudulle.

taa, ei se voi sitä tehdä, vaan olemme me ja tulemme olemaan aina karjalaisia, viimeiseen hengen vetoon asti. Puhe otettiin vastaan hyvähuudoin ja kädentaputuksin sekä päätettiin kenenkään vastaan panematta ottaa käytäntöön karjalan kieli kouluissa sekä jumalanpalveluksessa kirkoissa. Asiaa edelleen valmistamaan ja ajamaan valittiin asian alustaja P. Kyöttinen, lisäksi I. I. Mauronen, G. P. Grigorjeff, I. G. Romanoff, F. J. Pottonen ja V. F. Tshernijeff.

18 §. Päätettiin maksaa kokoukseen osaa ottaneille matkarahoja 15 kop. virstalta ja 2 ruplaa päiväpalkkaa kokous- ynnä matkapäiviltä.

19 §. Kuultiin Suomen Puuliike Oy. edustajan esitys, eikö olisi mahdollista paikkakunnan elintarvelautakunnan kautta saada jauhoja 2:lle hevoselle ja enintään 10 miehelle talven aikana, jolloin yhtiö panisi tukkityöt käyntiin. Päätettiin yksimielisesti puoltaa ehdotusta, koska sillä tavalla saadaan työtä paikkakunnan työtätekevälle kansalle.

Pöytäkirja luettiin ja allekirjoitettiin.

I. G. Romanoff	G. P. Grigorjeff
V. Valta	I. Jeremeijeff
I. I. Mauronen	P. Kyöttinen
M. S. Hättönen	J. F. Fofanoff
A. F. Sasonoff	P. Jeliseijeff
M. N. Romanoff	K. J. Fofanoff
V. G. Fedoroff	I. F. Moissejeff
T. O. Levoskin	T. N. Agapoff
P. Ivanoff	A. J. Romanoff
F. L. Kusmin	F. J. Pottonen
F. I. Jefimoff	V. Tshernijeff.

Kansankieliset koulut Venäjän Karjalassa.

Ensimmäinen kansankielinen koulu avattiin *Vuokkiniemessä* Vienan Karjalassa 6 p:nä syyskuuta u. l. tänä vuonna. Koulun avajaisiin oli saapunut huomattava joukko paikkakunnan väkeä, miehiä ja naisia. Paikkakunnan pappi, pastori Prileshajeff piti aluksi rukouksen, jonka jälkeen hän piti läsnäolijoille puheen karjalankielellä, jossa kehoitti lapsia kuuliaisuuteen opettajaa kohtaan sekä selitti, että tämä koulu on muuten samanlainen kuin entiset koulut, paitsi että opetusta annetaan kansan omalla kielellä. Senjälkeen piti koulun opettajatar neiti Nasto Lesojeff puheen lasten vanhemmille, kehottaen heitä neuvomaan lapsia ahkeruuteen ja tarkkaavaisuuteen, hyviin tapoihin ja järjestykseen j. n. e.

Koulu toimii alussa Vuokkiniemen kirkolla, sitten siirtyy muihin kyliin.

Koulua kannattaa Karjalan Sivistysseura.

Kahdesta muusta Vienan Karjalan kansallisesta koulusta toimii toinen Uhtuan pitäjässä, toinen osaksi Uhtualla, osaksi Vuokkiniemen pitäjässä.

Neljäs Karjalan Sivistysseuran koulu toimii Repolan pitäjässä Pohjois-Aunuksessa, aluksi Lusman kylässä.

— **Postinkulku-hankaluutta.** Yleensä valitetaan Vienan Karjalan rajaseuduilla sitä seikkaa, että Suomussalmelta ei posti kuljeta suurempia paketteja Raatteen rajapostipysäkkiin, vaan jättää kaikki Suomussalmelle. Kun matkat ovat vielä Raatteestakin pitkiä ja sen ja Suomussalmen kirkonkylän väli on melkoinen, koituu tästä seikasta sanomattoman paljon hankaluutta rajalla-eläjäin postin käytölle. Täytyy palkkauttaa omat hakijat ja se ei tule nykyoloissa huokeaksi — josko sellaisia hakijoita saakaan. Kaikki rajalla-eläjät toivovat yksimielisesti, että Suomen Postihallitus korjaisi tämän epäkohdan ja antaisi saattaa kaikki postipaketit perille, Raatteen postipaikalle asti.

Suomen ja Karjalan kreikkalaiskatoliset hiippakunnat.

Kuten muistetaan, päätti Uhtuan suuri kansalaiskokous heinäkuun puolivälissä valtiollisten toivomustensa ohella anoa Venäjän perustavalta kokoukselta, että Vienan ja Aunuksen läänin karjalaisista alueista muodostettaisiin myös kirkollisessa suhteessa erikoinen oma alue, Venäjän Karjalan hiippakunta. Kokouksen päätöksiä on sittemmin kannatettu useissa muissa kokouksissa.

Nyt on eräillä suunnilla Venäjän Karjalaa syntynyt ajatuksia, että tämän hiippakunnan tulisi yhtyä jonkinlaiseen liittoon Suomen kreikkalaiskatolisen hiippakunnan kera — tai molempien Suomen oikeauskoisten hiippakuntain kera, jos entinen laaja hiippakunta jaetaan kahdeksi — ja että niiden pitäisi muodostaa keskenään niin sanottu eksarkaatti eli eksarkia. Ennen on Venäjän kirkon yhteydessä ollut m. m. Grusinian eksarkaatti. Se olisi, niinkuin viimemainittu, Venäjän kirkon yhteydessä, mutta samalla muodostaisi oman keskinäisen yhteyden ja varsin suuren itsenäisyyden; sillä olisi paljon enemmän etuja tavalliseen hiippakuntaan verrattuna. Kullakin eksarkian hiippakunnalla olisi oma piispansa ja yksi näistä olisi eksarkian päämies. Täten saisivat nämä hiippakunnat suurempaa vaikutusvaltaa ja kehitysmahdollisuutta ja voisivat kehittyä paremmin omien olosuhteittensa mukaisesti.

Tässä kysymyksessä olevain hiippakuntain yhtyminen yhdeksi suuremmaksi piiriksi olisi hyvin luonnollista, kun niillä on niin paljon yhteisiä asioita, etupäässä kielen tähden.

Venäjän kirkon taholla oltanee suopeita tälle hankkeelle.

Seurakuntalaiset Venäjän Karjalan pitäjissä ovatkin aikoneet monilla tahoilla ruveta pitämään kokouksia tästä asiasta ja toisien pitäjien seurakuntalaisia kehoitetaan tekemään samoin. Kokoontukaa yhteen, pitäkää kokouksia ja laatikaa niistä pöytäkirjoja ja lähettäkää niistä jäljennös tai ote anomuksena esimerkiksi Suomen krekkalaiskatoliselle kirkkokomitealle (rovasti Kasanskijlle) Viipuriin tai Suomen kreikkalaiskatolisen Hiippakunnan konsistoriolle samaan kaupunkiin tai Venäjän kirkollisasiain ministeriölle Pietariin. Asia on tärkeä, se sietää pohtimista.

Kreikkalaiskatolinen kirkolliskokous Valamossa.

Kesällä pidetyn kokouksen jatkona alkaa juuri tänään, lokak. 15 p:nä u. l. Valamon luostarissa Suomen kreikkalaiskatolisten pappien ja maallikkojen kokous, joka kestää t. k. 19 p:ään. Kokousta valmistamaan asetettu toimikunta on jakanut kokouksen osanottajille laatimansa luettelon esille tulevista kysymyksistä, joita on pantu virelle yksityisten seurakuntalaisten, kirkollisvirastojen sekä valiokuntain taholta. Mainitsemme luettelosta seuraavat kohdat:

Yleiskirkolliset kysymykset, joiden joukossa on kysymys Suomen kr. kat. kirkon itsenäisyydestä sekä kirkon ja valtion erokysymys.

Hiippakunnan hallintoa ja papistoa koskevat asiat, joiden joukossa mainittakoon vaaliperusteen määräämi nen pappien ja hiippakunnallisten laitosten jäsenten vaalissa, pappien erottamiskysymys, konsistorin muodostaminen, kontrahtipastorikunnat, kelpoisuusehdot piispan virkaan, pappien sivistystason kohottaminen sekä kysymys kr. kat. jumaluusopin professorin viran perustamisesta Helsingin yliopistoon kr. kat. pappien valmistamiseksi, lukkarikoulukysymys, kr. kat. kirkon taloudellisen aseman järjestäminen, papiston taloudellisen aseman parantaminen, kysymys pappien saatavien muuttamisesta rahapalkaksi, kirkollisseurakunnallisen työn tehostamisesta, papisto ja epäkansallinen propaganda, pappien pukukysymys virkatoimitusten ulkopuolella y. m.

Jumalanpalvelusta koskevista kysymyksistä mainitsemme seuraavaa: Piispanjumalanpalvelus on tehtävä yksinkertaisemmaksi ja jumalanpalvelukset yleensä supistettava lyhemmäksi ja saarna määrättävä välttämättömäksi osaksi, erinäisiä vanhentuneita muotoja poistettava, monikertainen rukouksien toistaminen hallituksen, sotaväen, synoodin ja piispojen edestä olisi lopetettava tai ainakin supistettava, jumalanpalvelus olisi saatava sisältörikkaammaksi ja kansankieltä lausuttava oikein, yksityisen synnintunnustuksen rinnalla pitäisi ottaa käytäntöön myös yleinen synnintunnustus, tarpeettomat rajoitukset avioliiton solmiamiseen nähden olisi poistettava, kreikanuskoisille on annettava lupa mennä avioliittoon myöskin mainitusta uskonnosta luopuneitten kanssa, vihkimistoimitus yksinkertaistutettava. Avioerot on käsiteltävä tuomioistuimissa y. m.

Kirkon taloudesta: kirkon rahastojen siirtämisestä seurakuntien huostaan, kaikki keräykset kirkoissa, lukuunottamatta kirkkoa ja hyväntekeväisyyslaitoksia, on lakkautettava, kynttilöiden myynnin järjestäminen y. m.

Seurakuntien asioita. Seurakuntakokouksien puheenjohtaja valittava määrävuosiksi, naisten äänioikeuskysymys, ehtoollispakon poistaminen avioliittoehtona, uskonnosta luopuneita koskevien kirkonkirouspapereiden naulaaminen kirkkojen oville olisi kiellettävä.

Seurakunnan ja kirkon kirjanpidossa olisi suomenkieli otettava käytäntöön.

Kustannustoiminta, jonka yhteydessä mainittakoon kysymys hiippakunnan äänenkannattajan ja saarnakirjan aikaansaamiseksi.

Koulutyö. Mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä seurakuntalaisten lastenkoulujen ylläpitämisen suhteen, jos niiden valtioapu lakkautetaan ja opettajain taloudellinen asema.

Juhlapäivien lukumäärän vähentäminen. Juhlapäivien viettämisestä uuden ajanlaskun mukaan ja uuden ajanlaskun käytäntöön ottaminen kirkollisella alalla.

Sitäpaitsi sisältää asialuettelo joukon sekalaisia kysymyksiä.

Taantumuksellisten ja venäläismielisten osuus kokousvalmisteluissa.

Niinkuin ylläolevasta kokouksen ohjelmaselostuksesta käy selville, tulee esille joukko kysymyksiä, joiden myönteinen ratkaisu tietäisi tuntuvia parannuksia ja nykyajan vaatimia uudistuksia kr. kat. kirkolliseen ja seurakunnalliseen elämään. Mutta valitettavasti taantumussuunta, joka merkitsee ei ainoastaan vanhoillisuutta sellaisenaan, vaan venäläismielisyyttä, on vielä sangen voimakas uudistusten vastustaja. Tämän suunnan miehet ovat myös kantaneet kortensa kokouksen ohjelman hyväksi. Niinpä yleiskirkollisten kysymysten joukossa, joista olemme maininneet kysymyksen kirkon ja valtion erosta, tulee vastoin edistysmielisten kantaa olemaan taantumuksellisten alustus, joka on merkitty ohjelmaan seuraavasti: „Valtion ja kirkon ero ei ole suotava.“ Samoin tulee jumalanpalveluksia koskevain uudistuskysymysten ohella olemaan seuraavat alustukset: „Ei ole toivottava, että jumalanpalveluksen ja sakramenttien toimitusmenoissa tehtäisiin lyhennyksiä“, ja „Jumalanpalveluksissa pitäisi saada käyttää venäjänkieltä“.

Papisto, joka on saanut näihin asti ohjailla seurakuntien päätöksiä mielensä mukaan ja varsinkin käyttänyt sananvaltaansa venäläistyttämisen hyväksi, tahtoisi edelleenkin pitää kiinni ratkaisevasta vallasta, sillä ohjelmassa kuuluu muuan kohta seuraavasti: Papistolle on annettava ratkaiseva sananvalta kirkkoseurakunnan kokouksissa.

Enimmän herättävät kummastusta venäläistyttämistyön pöngittämistä tarkoittavat kysymykset, nim. „Venäläisen koulun siveellisestä ja uskonnollisesta merkityksestä Karjalassa“ sekä seuraava kysymys: „Olisi toivottavaa, että venäläiset koulut pysyisivät toiminnassa niissä pitäjissä, joissa niitä tahdotaan ja joissa pyritään ylläpitämään slaavinkielistä jumalanpalvelusta“.

Edelleen koettavat venäläistyttäjät vetää esille Karjalaista veljeskuntaa, tuota tunnettua muukalaistuttamisjärjestöä, esittämällä ohjelmaan kysymyksen mainitun veljeskunnan koulun rakentamisesta *Suomussalmelle!!*

Sekalaisten kysymysten joukossa herättää huomiota m. m. kysymys „mehiläishoidon edistämisestä hiippakunnassa“. Eiköhän tällaista kysymystä sentään voitaisi uskoa maanviljelysseurain ja mehiläishoitoyhdistysten asianomaiseen harkintaan, sillä ei kai tämän kysymyksen avulla erityisesti edistettäne kirkon asiaa.

Pohjois-Aunuksesta.

Elintarvepulan johdosta.

En malta olla tarttumatta kynääni ja tuomatta esille ajatuksiani Sanomain palstoilla, kun luulen, että jokaisen kansalaisen ja myöskin meidän Repolan pitäjäläisten huulilla pyörii nykyisin sana „leipää“.

Kun pitäjämme elintarvelautakunnan toimesta pantiin toimeen viljatarkastus pitäjässämme syyskuun 1 päivää ennen vanhaa lukua, osoitti siinä tulos ikäviä numeroita:

Ruista, Ohraa, Kauraa } yhteensä 7,742 puutaa.

Perunoita 4,520 puutaa.

Jos laskee normaaliannoksen kullekin, tulee pitäjämme väestö elämään leivän puolesta vaan noin kahden ja puolen kuukauden ajan. Kun Ulko-Venäjältä on huono viljan saanti, on näin ollen pitäjässämme odotettavissa kerrassaan pula viljasta. Voi pelätä pahinta: yleistä nälkää.

Säästäväisyydellä voisi luonnollisesti tulla toimeen kauvemmin, mutta kansa ei ole hyvien aikojen johdosta tottunut säästämään.

Mutta silmät auki, Repolan miehet ja naiset. Katsokaa kohti tulevaisuutta ja älkää peittäkö silmiltänne minkälainen se on. Emme voi luottaa, olkoon minkälainen elintarvelautakunta tahansa, että se voisi täydelleen täyttää kansan tarpeita tämmöisena yleismaailmallisena murrosaikana, jolloin viljan saanti ei ole paikallisen elintarvelautakunnan omassa vallassa. Emme kuitenkaan saa antautua pahimman epätoivon valtaan, olemmehan ennenkin kovaa kokeneet ja hyistä hallaa nähneet. Kansan pojat ja tyttäret, yhteisvoimin siis työhön yhteisen asian eteen; koetta-

IV. MITROFANOFF
Jyväskylä, Suomi.
Puhelin 166
Myy varastosta tukuttain ja vähittäin
kangas- ja rihkamatavaraa.

Toiminimi P. N. Afanasjeffin liikettä
Uhtuassa
Vienan Karjalassa
Suositellaan.

Tanner & Manner
Waasa
Puhelin 201 Sähköosote: Manner.
Kangas- ja Siirtomaatavarain tukkuliike.

kaamme tukea toinen toisiamme, ei väkivalloin ja vallattomuuksin, vaan yhteistuumin ja voimin. Siten voimme saada paljon aikaan.

Vastoinkäymiset vain terästää kansaa ja niinpä voimme kaikesta huolimatta lähteä taivaltamaan talvea kohti tietoisena ja varmoin askelin.

P. K:nen.

Ома кieли.

Кес омас кieли синуллэс сай? Эйго омассас тоатас*) да моамас! Олданэхто мууда синул jäтэтту, эн тijjä, га сен тijjäн: хейс синä омас кieлэн нерит. Муйтан эйхäй оллух хejjäн лаитту се кieли, вай хуö омал вуорол соадiх се синун тоатан тоатас да моаман моамас. Дай муга jäлэлнäн аммуйзих айгойх сай.

Ванха, улен ванха се он jäлгинерä, — муйсто аjjac вуозитухан зiен тагуйзес!

Куй олис синул сормус тайго шоалку jeäнну́е омас тоатан тоатас, га эт хäндä нихал лӱккеäс этто карзинах! А тäмä — муйсто куммениc да кӱмменiен кӱмменис полвилойс!

Да ми се он муйсто пагизija! Аjjä он санелемиста хäнэл омас рахвахан эндизис аjjойс, эндизис элокеис! Миллэх сих айгах моада роаттiх, кизой да своадбой шеттiх, куллэх соадiх да куолдiх, элэттiх да оздiх, и вiе куллэх Jумалоа палвоттiх — кайккiе соаби синул тäс муйстос лугiе. Омассас кieлэс, кайкис хäнэн сан ойс, синун туттавис он кай ноат ажiет тäхтэл, руокос, куй тойвот парахас кирjас, книгас, ми он тäузи картинкоа эндизiен полвилойн элäjic да роадейс. Эй ни ӱхтэл муул кieлэл соа синул мойста санэлла. Таки он каллис мойнэ муйсто ӱлэн.

Вай мiелэссäни куулэн, эрäс тäх сацуо паугоав: Паремби олис минул турбей денгакичиккö, микуй кieли мойнэ, кудай эй пäэ линнах кäввес, эйго кирикколöйс слуужита. Со асго мойзен «муйстон» эхки мӱввэ, га мӱозин рашi оазин. Денгоа куй олис энäмби да лэйбеä кулл äл! Олгах муу куйтахто. «Кала сӱвеä, инехмi нэ хувеä», санотах. Сидä мӱö, мис оллов хӱвуттӱ ичеллэни, га сих минä олэн ракас. А кieлэн т äх, мидäбö хӱвӱйзiе хäнэс . . . !

Мугахай санотах: „Кала сӱвеä, инехмиэ хӱвеä.“ А кел омас койс, омас хеймо ку ннас, омис роднис эй мидä хӱвеä олле, га эт ми дä хäнэл вой. Га ӱхделлех санотах: «Кодикопейк ка он паремби Пiiтерин рубльоа.» Сидäмӱö и сма кодикieли он се копейкка, кудай он каллех емби вiерахiе рублые. Вiе санотах: «Каннон jу урес кайветту он кайкис лујiн денга.» Сiiт i нä т, ку омас хеймоканнон jуурес казванух омас кieли он лујiн денга да казна синун кäэс.

Вай мӱöс хäй оман кieлэн'. Санэлэнбо вäхäйзен тоада кieлэн торгуйтчijоа. Суури эй олэ херра, га ӱхтэллэх херройксе элää. А эннэн оли вiе пieнемби элäjä, куни эй лиinнах пеäсӱх прикашiекаксе купеал. Вiел оли хäнэл эмä хенгис да нуорембат сизäрет, да веллет. Корбилойн таган элетäс ламбиранал. Хубайнэ он хейл кодихöкки, хойкат он элокеет. Чиджойт да вейкойт рандакивилöй мӱö нелдвуоллах, ахвенчибруйзiе онгитэллах, кивӱох кизатах, пајуо дерпитäх. Эй оле моамой хäнэл ванха вieл, га духовунnух он, куй ижäндäн куоллуо ол талойн ажiет кай хäнэн уксинäйзен варас. Харвах, ӱлэн харвах линналайне пойга хейс кäвӱу, чоајуфунтан туоби да вирмукка-вiiхтен, мууда абуо эй санотталикс. Кӱзӱйн хäнел эрäхäн керрал:

— «Минтäх эт моамойдлме линнах кäӱтä?»

— «Га, каруйнэ он аккајрайшика, олгах тадэхиллэх, мидäбо хäнэс линнах . . . ! Хуйгieтчäйне олис jо хäнэн кер омиссан а херрайстуттавис; вieл куй эй малта херройн кieлех, вай сих ӱхтэх кодйкiелэх.»

— «А куй эт силлех, га аyттазит эхки муус ажiес, палкkoазит хäнел пiij ан тайго казакан, хäдристӱмäх пäй он jo аккан нэ. Коди-суон куйваттазит, пелдоцӱотиккöйзен кieхкендäзит, собоа

*) Tässä kirjoituksessa kirjoitetaan i nkoosäännön mua = moa.

соазит сизäрил да веллилöйл; онхай синул банкас эрäхтiе туханзiе . . .

Вай минун денгои мойзйх пирахуттазит! суолойн куйватуксех, собiеn соандах найл рабаталдьолойл, сидäго эи лienne. Анна вай истутах руокос денгайзет: эхки вуоттајайзiе цуутгуу.

Силлой минä jäлгимäй суутуйн. Ван он синул куnси киберä итчехсеnäй! Омас моаман пахексит, омас хеймон пенгот, омас кieлэн да рахвахан хӱлгӱх хейтäт, денган валдах меннес . . . Jo эт тijjä хуйгiес вäгiе, этто хäбieдä туннэ . . . туркинахкоа синул он рожал; омас хенген кехнол мӱöзит, вай олис хäнес максаjа.»

Мидä синä тäмäн старинан лугijа, тäх арванэт? Оллохко хäй синун мiелэс хӱвäги пойга, хӱвäги моаман мајjон максаjа? Минä санон: лижатой он дреäни, ни грошшоа эй макса. А тäвеллех он хейдä аjjä . . . мойзiе пойгiе . . . прикашiеккой, обjещшiеккой, смотрäккой, леспиккой, торгооволой, кайкенjӱттӱйзiе, херрой да нуолихеррой. Аjjä он хейдä: омiен ванхембiен, хеймолайзiен, оман кieлэн да оман рахвахан хӱлгijöй . . .

Або олис вäхемби хейдä! Аjjал олис сiл рахвахан дieлот парембат!

В. П.

Kansalaiset!

Venäjän perustava kokous lähenee! Kansalaiset Vienan ja Aunuksen Karjalassa, valmistautukaa sen ja sitä koskevien vaalien varalta! Ellei omia karjalaisia ehdokkaita voida asettaa, niin äänestäkää sellaisen venäläisen puolueen edustajaehdokkaita, joka enimmin ja selvimmin kannattaa eri kansallisuuksien oikeuksia! Rauha kansojen itsemääräämisoikeuden perusteella, kuuluu nyt tunnussanana kaikkialla Venäjällä! Sisäinen rauha Venäjän eri kansallisuuksien itsemääräämisoikeuden perusteella! — kaikukoon karjalaisten ja muiden vieraiden kansallisuuksien suusta perustavan kokouksen aikana Venäjällä! Puhutelkaa — jos olette tilaisuudessa — eri puolueiden edustajaehdokkaita ja sitten sen mukaan äänestäkää heitä! Pitäkää kokouksia ja lausukaa toivomuksia! Saattakaa ne ehdokkaiden ja muunkin yleisön tietoon! Karjalaisten Sanomat julkaisevat mielellään näitä toivomuksia ja päätöksiä. Hyvää ohjetta päätösten suuntaan nähden saatte Uhtuan kesällisen kokouksen pöytäkirjasta, joka on julkaistuna tämän lehden 1 n:ssa (syysk. 1 p:nä).

Joukko karjalaisia.

Рахвас Ануксен!

Кен тейjäн ануснiехексе Венäнмуан суурех похjустаjа-коговуксех, учредительноjх собранjах? Кедä валличетто синне? Нут лäхенöö jo валличус-айга. Этто омуа мiестä суане, но валликкуа мойне мiес, кен тейjäн ажiеда нуолдаа, кен тейл муат оникес тахтоо, тейjäн оман кieлен школих, кирикколöйх и кайкких чиnуnайккойх!

Ryhykää levittämään
Karjalaisten Sanomia
taksi sekä ensi vuodeksi!
Tilaushinta ensi vuonna 10 mk.

Liikemiehet ja kauppiaat, ilmoittakaa asioistanne ja myytävistänne tässä lehdessä. Lehti leviää yli Vienan ja Aunuksen Karjalan, samoin kaikkiin osiin Suomessa. Ilmoitushinnat 2 mk. palstasentimetri, pitempiaikaisista ilmoituksista alennusta.

Karjalaiset liikemiehet kaikkialla! Pitäkää kunnia-asiananne ilmoittaa omassa lehdessänne, jo oman yhteenkuuluvaisuutenne vuoksi!

Venäjän tapahtumia.

Demokraattinen neuvottelukokous ja hallituskysymys.

Kuten lehtemme viime numerossa mainitsimme, alkoi viime kuun 27 p:nä u. l. Pietarissa niin sanottu demokraattinen konferenssi — kansanvaltaisten järjestöjen yhteinen neuvottelukokous. Kokouksen kolmantena päivänä, syysk. 29 p:nä, oli kokouksen osanottajain lukumäärä 1,582. Näistä oli neuvostojen edustajia 230, talonpoikaisneuvostojen edustajia 230, kaupunkien edustajia 300, kuvernementtien toimeenpanevain komiteain edustajia 200, armeijan järjestöjen edustajia 63, komissarioita 22, kasakoita 35, armeijan ja talonpoikain jaoston edustajia 18, upseereita 4, raajarikkoisia sotilaita 6, laivaston edustajia 15, ammattilaisia 100, posti- ja sähkölennätinvirkailijoita 12, opettajia 15, kauppa-apulaisia 30, osuustoiminnan keskusliikkeen edustajia 120 ja osuustoiminnallisia työmiehiä 38, taloudellisen ryhmän edustajia 33, sanomalehdistön edustajia 1, muonitusjärjestöjen edustajia 17, maakomiteain edustajia 20, oikeauskoisen papiston ja maallikkojen liiton edustajia 1, talonpoikain liiton edustajia 10, välskäreitä 5, Ukrainan neuvoston jäseniä 15, muhamettilaisen neuvoston edustajia 10, juutalaisia 1, puolalaisia 2 ja grusialaisen kansainvälisen liiton edustajia 5.

1,198 edustajan puoluekanta oli seuraava:

Sosialivallankumouksellisia 532, niistä keskustalaisia 404, maan puolustuksen kannattajia 34 ja internatsionalisteja 71.

Sosialidemokraatteja 439, niistä menshevikejä 172, maanpuolustuksen kannattajia 38, internatsionalisteja 56, bolshevikeja 134 sekä juutalaisen sosialidemokraattisen puolueen Bundin jäseniä 17.

Ukrainalaisia sosialidemokraatteja 13 ja sosialivallankumouksellisia 23.

Työryhmäläisiä ja kansansosialisteja 55.

Puolueettomia sosialisteja 17 ja muita puolueettomia 113.

Kadetteja 4 ja radikalidemokraatteja 1.

Toimeenpanevan keskuskomitean jäsenten sekä osuuskuntien ja ammattiliittojen edustajain puoluekannasta ei ole julkaistu selontekoa.

Kokouksessa pidettiin runsaasti puheita ja oli sillä monta myrskyistä istuntoa. Istunnoissa esiintyivät hallituksen jäsenetkin, ennenkaikkea Kerenski.

Tärkeimpänä pohdinnan aiheena oli hallituksen muodostaminen. Venäjän neljäs väliaikainen hallitus, viiden miehen neuvosto, joka kerkisi julistaa Venäjän tasavallaksi, ei näyttänyt sekään tyydyttävän kaikkia kansanvallan aineksia ja sentähden piti heti ruveta ajattelemaan uutta. Tästä pidettiin ensimmät puheet.

Tämän kuun 2 p:nä u. l. tästä asiasta äänestettiinkin. Tuloksena oli ensin kokoomushallituksen hyväksyminen, sitten sen perinpohjainen hylkääminen. Tästä huolimatta tuli kokouksen tulokseksi kokoomushallituksen hyväksyminen. Lokak. 7 p:ää vasten yöllä nimittäin toimitettiin uusi äänestys ja siinä tämä ajatus hyväksyttiin. Kuitenkin sillä ehdolla, että hallituksen rinnalle tulee muodostettavaksi erityinen pieni edustajalaitos, niin sanottu esiparlamentti, jolle on hallitus edesvastuullinen.

Tämän päätöksen mukaan ryhtyikin Kerenski neuvottelukokouksen suostumuksella muodostamaan uutta hallitusta ja lokak. 8 p:nä u. l. se jo ilmoitettiinkin muodostetuksi.

Väliaikaisen hallituksen käskykirjeellä nimitettiin silloin neljännen duuman jäsen Aleksander Konovalov kauppa- ja teollisuusministeriksi ja pääministerin sijaiseksi, työministerin apulainen Kosma Gvosdev työministeriksi, Moskovan oikeushovin oikeuspiirin valantehnyt asianajaja Pavel Maljantovitsh oikeusministeriksi, ulkoministeriksi Mihail Tereshtshenko, joka on vapautettu pääministerin sijaisen toimesta, kulkulaitosministeriön johtaja Aleksander Liverovski kulkulaitosministeriksi, Moskovan sotateollisuusaluekomitean puheenjohtaja Sergei Smirnov valtakunnankontrollööriksi, rahaministeriön johtaja, Pietarin polyteknillisen opiston professori Mihail Bernatski rahaministeriksi, pysymällä mainitun opiston professorina, ja Moskovan kaupungin komissario Nikolai Kishkin sosialiasiain ministeriksi.

Samalla kun väliaikainen hallitus on päättänyt antaa taloudellisen neuvoston puheenjohdon omasta keskuudestaan erityisesti nimittämälle henkilölle, on hallitus käskykirjeellään nimittänyt Moskovan pörssikomitean puheenjohtajan Sergei Tretjakovin väliaikaisen hallituksen taloudellisen neuvoston puheenjohtajaksi ja hallituksen jäseneksi.

Muina ministereinä ovat entiset: Kerenski pääministerinä ja ylipäällikkönä, Verhovski sotaministerinä, Verderevski meriministerinä, Nikitin posti- ja lennätinministerinä, Prokopovitsh elintarveasiain ministerinä, Avksentjev maanviljelysministerinä, ja Kartashev uskonasiainministerinä. Kauppaministerin apulaiseksi on samalla nimitetty taloudellisen pää-

komitean puheenjohtajan sijainen, Pietarin polyteknillisen opiston vakinainen professori Nikolai Savin.

Näin on nyt viides väliaikainen hallitus muodostettu.

Mutta jo heti sen jälkeen ilmestyi Pietarin lehtiin uutinen, jossa ilmoitetaan Pietarin työ- ja sotamiesneuvoston keskustelleen kysymyksestä ja kieltäneen uudelta hallitukselta luottamuksen. Samanlaisia ääniä on kuulunut muualtakin.

Viidennen väliaik. hallituksen jäsenten puoluekanta.

Nykyisessä hallituksessa on kolme sos. vallankumouksellista, nim. Kerenski, Liverovski ja Maslov; neljä sosiaalidemokraattia: Nikitin, Maljantovitsh, Gvosdev ja Prokopovitsh.

Kadetteja ovat Konovalov, Kishkin, Kartashev ja Smirnov.

Verhovski, Verderevski ja Salaskin ovat sosialisteja, mutta eivät kuulu virallisesti mihinkään sosialistipuolueeseen. Bernatski kuuluu radikaalien demokraattien ryhmään. Tereshshenko ja Tretjakov ovat puolueettomia.

Kaikki uudet ministerit ovat tunnettuja moskovalaisia toimihenkilöitä.

M. N. Kishkin on kadettipuolueen keskuskomitean jäsen ja tunnettu yhteiskunnallisesta toiminnastaan Moskovassa. Kishkin on ollut väliaikaisen hallituksen komissarina Moskovassa vallankumouksen alusta asti.

S. A. Smirnov on toiminut sotateollisuuskeskuskomitean puheenjohtajan apulaisena ja hän on tehnyt paljon armeijan varustamiseksi.

S. N. Tretjakov on tunnettu teollisuudenharjoittajain edustaja. Hän on niitä teollisuudenharjoittajia, jotka jo ennen vallankumousta asettuivat uudistusliikkeen etunenään ja vaativat valtiollisia vapauksia, joista he käsittivät Venäjän menestyksen riippuvan. Tretjakov on taloudellisten kysymysten sekä teoreettinen että käytännöllinen tuntija.

S. N. Maslov on talonpoikaisneuvoston huomattu jäsen ja sos. vallankumouksellisten ehdokas perustavaan kansalliskokoukseen.

P. N. Maljantovitsh on tunnettu etevä moskovalainen asianajaja ja puolustaja valtiollisissa oikeusjutuissa.

Uuden hallituksen ohjelmajulistus.

Pietarista lokak. 9 p:nä. (P. T.) Virallisesti. Väliaikaisen hallituksen julistus.

Isänmaamme elämässä ovat taas alkaneet melskeiset ajat. Huolimatta kenraali Kornilovin kapinan nopeasta tukahduttamisesta, uhkaa sen aiheuttama häiriö itse Venäjän tasavallan olemassaolon. Anarkian aallot kuohuvat maassa, lujittuu ulkonaisen vihollisen rynnistys, nostavat päätään vastavallankumoukselliset ainekset toivoen, että pitkittynyt hallituspula ja koko maan vallannut väsymys avustavat heitä Venäjän kansan vapauden tuhoamisessa. Suuri, ylen suuri on vastuunalaisuus, joka kansan edessä on väliaikaisella hallituksella, jolle historia on antanut velvollisuuden johtaa Venäjä perustavaan kokoukseen. Tätä vastuunalaisuutta lieventää ainoastaan syvä luottamus siihen, että Venäjän kansan kaikkien luokkien edustajat, joita yhdistää yhteinen pyrkimys pelastaa isänmaa ja säilyttää vallankumouksen saavutukset, käsittävät yhteiseksi tehtäväkseen avustaa väliaikaista hallitusta lujan hallitusvallan voimaansaattamisessa, joka kykenee tarmokkaassa työssä ratkaisemaan maan päiväjärjestyksessä olevat kysymykset sekä johtamaan sen enemmittä järkytyksittä perustavaan kokoukseen, jonka koollekutsumista ei väliaikaisen hallituksen syvän vakaumuksen mukaan voida päiväksikään lykätä. Jättäen perustavalle kokoukselle, Venäjänmaan korkeimpana isäntänä, kaikkien suurten kysymysten lopullisen ratkaisun, joista Venäjän kansan hyvinvointi riippuu, on nykyjään täydennetty väliaikainen hallitus sitä mieltä, että ainoastaan tarmokkaalla työllä useitten ratkaisevien toimenpiteitten jatkamiseksi ja kehittämiseksi valtakunnan elämän eri aloilla se voi täyttää velvollisuutensa ja tyydyttää kansan nykyiset tarpeet.

Ulkopoliittinen ja sotaohjelma.

Horjumattomasti tietoisena siitä, että ainoastaan yleisen rauhan siunaus antaa suurelle isänmaallemme mahdollisuuden kehittää kaikkia luovia voimiaan, väliaikainen hallitus tulee jatkamaan ja uupumatta kehittämään todellista ulkopolitiikkansa Venäjän vallankumouksen julistamien demokraattisten periaatteitten henkeen, joka vallankumous on tehnyt nämä periaatteet yleiskansalliseksi omaisuudeksi. Pyrkien saavuttamaan yleisen rauhan, joka tulee mahdottomaksi väkivallan, uhkasipa se sitten kenen puolelta tahansa, ja toimien täydessä sopusoinnussa liittolaisten kanssa väliaikainen hallitus ottaa lähinnä seuraavina päivinä osaa liittolaisvaltojen konferenssiin ja tulee väliaikainen hallitus siellä olemaan edustettuna valtuutettujensa ja demokraattisten järjestöjen yleistä luottamusta nauttivan henkilön kautta. Tässä konferenssissa tulevat edustajamme liittolaisille yhteisiä sotatehtäviä koskevien kysymysten ratkaisemisen ohella pyrkimään aikaansaamaan niitten kanssa sopimuksen Venäjän vallankumouksen julistamien periaatteitten pohjalla. Rauhaan pyrkiessään kohdistaa väliaikainen hallitus kuitenkin kaikki voimansa liittolaisille yhteisten asiain suojelemiseen maan puolustukseen, kaikkien kansallisen alueen irroittamista ja Venäjän alistamista vieraan tahdon alle tarkoittavien pyrkimysten torjumiseen ja vihollisen sotajoukkojen karkoittamiseen isänmaan rajojen ulkopuolelle.

Armeijan taistelukunnon kohottaminen.

Työssään armeijan taistelukuntoisuuden kohottamiseksi väliaikainen hallitus tulee kulkemaan demokraattista tietä, joka yksin voi johtaa hedelmällisiin tuloksiin ja joka jo on viitoitettu korkeimman ylipäällikön päiväkäskyssä ja jonka sotaministeri väliaikaisen hallituksen puolesta on esittänyt päällikkökunnalle, joka teknillisen valmistautumisensa puolesta vastaa nykyaikaisen sodan vaatimuksia ja samalla on uskollinen tasavaltalaiselle järjestelmälle. Läheinen yhteys päällikköjen sekä armeija- ja laivastojärjestöjen välillä niin selkäpuolella kuin rintamallakin tulee edelleenkin olemaan armeijan järjestämisen perustana. Näillä toimenpiteillä luodaan tie välttämättömän sotilaskurin palauttamiseen, jota ilman voimakasta armeijaa ei voi ajatella. Armeija ja laivastojärjestöjen oikeudet ja velvollisuudet määritellään erityisessä laissa, joka antaa niille tarpeellisen vakavuuden. Armeijan taistelukuntoisuuden kohottamiseksi ryhtyy väliaikainen hallitus vähentämään sen kokoonpanoa äärettömästi lisäytyneitten selkäpuolella olevien laitosten kustannuksella, erottaa ensi sijassa vanhimpiin ikäluokkiin kuuluvat sotamiehet, joitten jättäminen palvelukseen olisi nykyjään tarpeettomana taakkana sekä itse armeijalle että valtiorahastolle.

Taloudelliset toimenpiteet.

Pyrkien suojelemaan kansantaloutta enemmältä hävitykseltä ja lievittämään sitä onnettomuutta, joka raskaana taakkana lepää työtätekevien kansanjoukkojen niskoilla, väliaikainen hallitus piipymättä ryhtyy voimaansaattamaan seuraavia toimenpiteitä, jotka täydentävät ja kehittävät sitä, minkä hallitus jo aikaisemmin on tehnyt: 1) Kansantalouden järjestämisen alalla. Väliaikainen hallitus pyrkii saattamaan voimaan rajahinnat tärkeimmille teollisuustuotteille samalla järjestäen työn ja pääoman sekä työpalkan ja työajan keskinäiset suhteet. Edelleen mainittakoon: kaikkien osuuskuntamuotojen saattaminen laajasti ottamaan osaa maatalouden ja teollisuuden kaikkien alojen tuotteitten valmistamiseen ja jakamiseen hallituselimien yleisen johdon alaisina, yksityisen kauppakoneiston laaja käyttäminen tähän tarkoitukseen valtion välittömän kontrollin alaisena, tuotannon saattaminen erityisellä lailla valtion tarkastuksen alaiseksi työ- ja teollisuusluokan edustajain myötävaikutuksella, tarmokas sekautuminen liikeyritysten johtoon niitten tuotannon kohottamiseksi, työpörssien ja sovinto-eikeuksien edelleen kehittäminen turvaamalla samalla kaikilla aloilla työskentelevälle työväelle kokoomusoikeus ja suojelemalla teknillistä henkilökuntaa kaikilta omavaltaisilta toimenpiteiltä ja väkivallalta, valmistavat toimenpiteet kansantalouden vähittäistä ja tuskatonta sotakannalta poistamista varten sekä välttämättömästä työttömyydestä johtuvan hädän lieventämiseksi sekä erityisesti suunnitelman laatiminen yleisiä töitä vasten, joitten tarkoituksena on sodan hävittämien talouksien ennalleen palauttaminen; 2) maakysymyksen alalla: maasuhteitten välitön järjestely on annettava maakomiteoille, joitten hoitoon voidaan antaa järjestyksessä, joka määritellään erityisellä lailla ilman, että voimassaolevia maanomistusmuotoja rikotaan, maatalouden harjoittamiseen tarpeellisia maita, jotta niitä käytettäisiin mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti kansantalouden pelastamiseen lopullisesta häviöstä; 3) finanssireformin alalla: perintöveroituksen voimaansaattaminen, omaisuuden lisäytymisen ja ylellisyystavaroin verottaminen, omaisuusveron voimaansaattaminen, voimassaolevien välillisten verojen lisääminen ja uusien voimaansaattaminen etupäässä finanssimonopolien muodossa sekä saattamalla osuuskunnat y. m. yhteiskunnalliset järjestöt osallisiksi monopoleista johtuvien tulojen jakoon, verojen jaon ja niitten kantaelimien uudelleen järjestäminen sekä myöskin laajojen tarkastustoimenpiteitten voimaansaattaminen, jotta estettäisiin väärinkäytökset verojen suorituksessa, ankaran säästäväisyyden voimaansaattaminen valtiorahaston verojen käytössä ja kaikkien tulon tuottamattomain menojen poistaminen, talletuksien lisääminen valtakunnanpankkiin luotto- ja säästöpankkiyhtiöitten y. m. osuustoiminnallisten laitosten myötävaikutuksella sekä valtion tarkastuksen ulottaminen yksityisiin luottolaitoksiin; 4) paikallisen hallinnon alalla: demokraattisten paikallista itsehallintoa koskevien lakien voimaansaattaminen tarkoituksessa, että kaikki paikallisen itsehallinnon tehtävät vähitellen annetaan paikallisille itsehallintoelimille, säilyttämällä hallituksen komissareille oikeus tarkastaa paikallisen itsehallinnon toiminnan laillisuutta; sekä

Kansallisuuskysymyksen alalla:

itsemääräämisoikeuden tunnustaminen kaikille kansallisuuksille niillä perusteilla, jotka laaditaan perustavassa kokouksessa, sellaisten lakien laatiminen ja julkaiseminen, jotka turvaavat kansallisille vähemmistöille vakinaisilla asuinpaikoillaan oikeuden käyttää äidinkieltään koulussa, oikeudessa, itsehallintolaitoksissa sekä suhteissaan paikallisten hallituselimien ja valtiovallan kanssa. Kansallisten asiain neuvoston muodostaminen väliaikaisen hallituksen yhteyteen, jossa neuvostossa ovat edustettuina kaikki Venäjän kansallisuudet, kansallista kysymystä koskevan aineiston valmistamista varten perustavalle kokoukselle.

Asettaessaan itselleen yllämainitut tehtävät väliaikainen hallitus tietää aivan hyvin, ettei kaikkia niitä voida päättää sen lyhyen ajan kuluessa, joka on jäljellä perustavaan kokoukseen, mutta jo itse ryhtyminen toteuttamaan näitä toimenpiteitä helpottaa perustavan kokouksen tulevaa työtä ja antaa hallitukselle lujan tuen sekä maan aktiivisen puolustuksen järjestämisessä ja kansantalouden elvyttämisessä että myöskin mitä tarmokkaimmassa ja johdonmukaisimmassa sekä järjestelmällisessä taistelussa kaikkea vastavallankumouksen ja anarkian ilmestymistä vastaan, jotka saattavat maan ja vallankumouksen turmioon. Tässä taistelussa samoinkuin yleensä koko toiminnassaan tulee väliaikainen hallitus, joka on vallankumouksellisen kansan tahdon ilmaisijana, toimimaan mitä läheisimmässä yhteydessä tämän kansan järjestöjen kanssa, pitäen tätä yhteistyötä tehokkaimpana keinona maata odottavien positiivisten tehtävien ratkaisemiseksi.

Tasavallan väliaikainen neuvosto.

Turvatakseen vallankumoukselliselle hallitukselle läheisen yhteyden järjestyneitten yhteiskunnallisten voimien kanssa ja näin antaakseen sille välttämättömän vakavuuden ja voiman väliaikainen hallitus laatii ja julkaisee lähimmässä tulevaisuudessa asetuksen tasavallan väliaikaisesta neuvostosta, joka tulee toimimaan perustavaan kokoukseen asti. Tälle neuvostolle, jossa tulevat olemaan eduskunnan kaikki kansankerrokset, jonka ohella siihen demokraattisessa neuvottelukokouksessa valitaan valtuutettuja, annetaan oikeus tehdä kysymyksiä hallitukselle, jonka on määrätyn ajan kuluessa niihin vastattava. Edelleen neuvoston tehtäväksi annetaan laatia lainsäädännöllisiä ehdotuksia ja käsitellä kaikkia niitä kysymyksiä, joita väliaikainen hallitus antaa sen tarkastettavaksi tai se itse omasta aloitteestaan ottaa käsiteltäväksi.

Asettuen tämän ohjelman pohjalle, jossa ilmenevät kansan toivomukset ja kehoittaen kaikkia viipymättä ja toimeliaasti ottamaan osaa valmistaviin töihin, jotta perustava kokous voitaisiin kutsua koolle mahdollisimman lyhyessä ajassa väliaikainen hallitus luottaa siihen, että Venäjän kaikki kansalaiset nyt lujasti yhdistyvät sen ympärille tarmokasta työtä varten aikamme tärkeimpien ja ensimmäisten tehtävien nimessä, jotka tehtävät ovat isänmaan puolustaminen ulkonaiselta viholliselta, laillisuuden ja järjestyksen palauttaminen ja maan johtaminen täysivaltaiseen perustavaan kokoukseen.

Pääministeri A. Kerenski 8/10 1917.

Esiparlamentti.

Ainoa esiparlamentti, jonka historia tuntee, on Frankfurt am Mainissa v. 1848 kokoontunut valmistava parlamentti. Kun Saksassa puhkesi vallankumous, halusivat Saksan yhdistämisen puolustajat käyttää hyväkseen sitä tarkoitusperiensä saavuttamiseksi. Frankfurt am Mainiin kutsuttiin heidän toimestaan kaikki entiset ja silloiset parlamentin jäsenet ja heidän lisäkseen yleistä kansan luottamusta nauttivia henkilöitä, kaupunkien itsehallinnon edustajia. Kaikkiaan saapui kuudetta sataa osanottajaa.

Frankfurtin esiparlamentin tarkotuksena oli laatia ne perusteet, joille oikea parlamentti olisi voinut kokoontua. Nelipäiväisen koossaolonsa aikana se valmisti Saksan perustuslaillisen järjestyksen pohjan: liittovaltion perustamisen vastuunalaisine ministereineen ja yleisen äänestyksen mukaan valittavan parlamentin luomisen. Työnsä tehtyään esiparlamentti hajaantui juhlallisesti kirkonkellojen soidessa.

Frankfurtin esiparlamentti valmisti tietä Saksan yhdistämiselle ja oikean parlamentin kokoontumiselle.

Mutta sellaista esiparlamenttia, jolle ministerit olisivat vastuunalaisia, joka olisi aivan tilapäisesti, alhaisella sivistysasteella olevista sotilaista, työläisistä ja talonpojista koottu, ei tähän asti ole ollut.

Tällainen on nyt muodostumassa Venäjälle. Sille pitäisi tulla Venäjän ministerien vastuunalaisiksi. Itse asiassa ei tälle „parlamentille" taida tulla paljon valtaa. Ovathan edelleen olemassa neuvostot ja nehän ovat olleet tähän asti vallan jakajina. Tämä uusi laitos tulee vain näiden rinnalle, tuskin niiden sijaan.

Demokratian konferenssin puolelta on ajateltu esiparlamentille suuria valtuuksia. Se ei tule rajoittumaan perustuvan kansalliskokouksen kokoontumista koskevien asioiden käsittelyyn. Se tulee tarpeentullessa käsittelemään yksinpä ulkopolitiikankin kysymyksiä.

Asiasta ovat demokratian konferenssin edustajat olleet keskustelemassa väliaik. hallituksessa. Neuvotteluihin ovat ottaneet osaa myös kauppa- ja teollisuuspiirit sekä kadetit.

Nyt kiistellään siis esiparlamentista. Perustava kansalliskokous lykkääntyy yhä hämärämpään tulevaisuuteen. Ja sen ratkaistaviksi lykätään kaikki epämieluisat asiat. Kansallisuuksia koskevat kysymykset siirtynevät vieläkin kauemmaksi — kuka tietää, miten kauvas.

*

Esiparlamentin eli tasavallan väliaikaisen neuvoston ensim. istunto pidettänee t. k. 18 p:nä u. l.

Neuvostoon tulee myöskin omistavien luokkien edustajia ja sen mukaan myös sen puhemiesneuvostoon. Kadetit saavat neuvostossa 64 paikkaa, kauppa- ja teollisuusryhmä 34, Moskovan yhteiskunnallisten toimihenkilöitten ryhmä 12, akateeminen ryhmä 3, maanomistajain liitto 7, hengelliset ja uskonnolliset seurat 3 ja kasakat 26. Yhteensä tulee neuvostoon 555 jäsentä.

Neuvoston ohjesääntöä parhaillaan laaditaan. Sen kokouspaikaksi tulee Marian palatsi.

Armeijan uudistus.

Vanhimmat ikäluokat lasketaan kotiin.

Pietarista, 9. p. lokak. (PT) Sotaministerin päiväkäskyssä ilmoitetaan, että piakkoin tulee annettavaksi erityinen päiväkäsky vanhimpien ikäluokkien laskemisesta armeijasta kotiinsa. Nykyään selvitetään kiireellisesti kysymystä siitä, mitkä ikäluokat voidaan vapauttaa, valmistellaan rautateitä sotamiesten kulettamiseksi

ja järjestetään yhteyttä tässä kysymyksessä selkäpuolen ja armeijan välillä. Jokaista omavaltaista osastoista poistumista ennen tämän päiväkäskyn julkaisemista pidetään karkaamisena ja poistuneet palautetaan osastoihin takaisin ja jätetään oikeuden tuomittaviksi. Päälliköt, jotka päästävät miehiä osastoista ennen kyseessäolevan päiväkäskyn julkaisemista, saatetaan edesvastuuseen sota-ajan lakien mukaan. 1895 ja 1896 vuoden ikäluokat aiotaan valmistaa kotiinlaskettaviksi lokak. 14 p:nä.

Kuvernöörin virat lakkautetaan.

Sijalle kuvernementti- ja kihlakuntakomissarion virat.

Pietarista, lokak. 9 p:nä. (PT) Väliaikainen hallitus on vahvistanut asetuksen kuvernementti- ja kihlakuntakomissarioista, joka asetus erinäisiä poikkeuksia lukuunottamatta ulotetaan koko valtakuntaa käsittäväksi. Asetuksen mukaan tulevat kuvernöörin, sotakuvernöörin, varakuvernöörin ja sotakuvernöörin apulaisen virat lakkautettaviksi. Aatelisjohtajat vapautetaan kaikista lain edellyttämistä velvollisuuksista ottaa osaa paikallisen hallinnon asioihin. Sijaan perustetaan kuvernementti- ja kihlakuntakomissarioiden ja heidän apulaistensa virat.

Vienan alueen kansoittaminen.

Pietarista, lokak. 1 p. (PT) Maanviljelysministeriön johtajan puheenjohdolla on alkanut neuvottelukokous, jossa käsitellään kysymyksiä pohjoisten alueitten kansoittamisesta Muurmanin radan valmistumisen yhteydessä.

Perustava kokous.

Vaaliohjeet 10 eri kielellä.

Pietarista, 5. lokak. (PT) Väliaikainen hallitus on myöntänyt 6 milj. ruplaa perustavan kokouksen vaaleja varten. Kiovan piirikomiteaa on käsketty julkaisemaan ukrainankielellä vaaliohjesäännön toisen osan. Orenburgissa painetaan se kirgisien kielellä. Pietarissa laaditaan vaaliohjeesta 10 käännöstä eri kielille.

*

Väliaikaisen hallituksen tiedonannon mukaan ei vaaleja perustavaan kansalliskokoukseen enää tulla lykkäämään. Ehdokaslistat tullaan julkaisemaan jo näinä päivinä. Vaalien on määrä tapahtua ensi kuun 26 p:nä u. l. (13 p. v. l.)

Perustavan kansalliskokouksen yleisvenäläinen vaaliasiain komitea on julkaissut kehoituksen, jossa kaikkia järjestöjä, puolueryhmiä, laitoksia ja yksityisiä kansalaisia kehoitetaan ponnistamaan kaikki voimansa, että kansalliskokouksen vaalit voitaisiin toimittaa määräpäivänään.

*

Vaalien toimittaminen armeijassa ja laivastossa.

Pietarista, lokak. 9 p:nä. (P. T.) Väliaikainen hallitus on vahvistanut perustavan kansalliskokouksen vaaleja koskevan asetuksen kolmannen osan, joka koskee vaalien toimittamisjärjestystä armeijassa ja laivastossa. Sotajoukkojen alueella muodostetaan 5 rintamavaalipiiriä vastaten pohjoista, läntistä, lounaista, Romanian ja Kaukasian rintamia. Vaalien toimittamista varten laivastossa järjestetään kaksi laivastovaalipiiriä, nim. Itämeren ja Mustanmeren. Muissa osissa maata sijaitseviin joukkoihin kuuluvat henkilöt äänestävät niissä vaalipiireissä, joihin joukot ovat sijoitetut yhdessä siviiliväestön kanssa. Ranskassa ja Balkanilla toimivia venäläisiä joukkoja varten muodostetaan erityisiä vaalipiiriä, joissa samoin kuin laivaston vaalipiireissä vaalit toimitetaan enemmistövaaliperusteella.

*

Edustajien lukumäärä vaalipiirittäin.

Pietarista, 7. lokak. (PT) Väliaikaisen hallituksen Sanansaattajassa on julaistu seuraava luettelo eri vaalipiireistä perustavaan kansalliskokoukseen valittavien edustajain lukumäärästä: Altain 13, Amudarjan 1, Arkangelin 2, Astrakanin 5, Aunuksen 2, Bessarabian 13, Donin sotaväkialueen 17, Jekaterinoslavin 18, Jeniseiskin ja Urjanhain alueen venäläisten 6, Irkutskin 5, Kasanin 12, Kalugan 8, Kamtshatkan 1, kiinalaisitäaasialaisen radan 1, Kiovan 22, Kostroman 8, Kubanin 14, Kurskin 13, Liivinmaan 4, Minskin 16, Mohilevin 15, Moskovan kaupungin 10 ja kuvernementin 9, Novgorodin 8, Nishni-Novgorodin 9, Ordan 2, Orenburgin 11, Orlovin 12, Pensan 9, Permin 18, Pietarin kaupungin 12 ja kuvernementin 8, Podolian 19, Poltavan 15, Priamurin 7, Prikaspian 1, Pihkovan 8, Rjasanin 10, Samarkandin 5, Samaran 17, Saratovin 15, Semiretshen 6, Simbirskin 9, Smolenskin 10, Stavropolin 6, Eroalueen 14, Sirdarjan 9, Takabaikalin 7, Takakaukasian 36, Takakaspian 2, Taurian 9, Tambovin 16, Tverin 9, Terin—Dagestanin 10, Tobolskin 10, Tomskin 9, Tulan 8, Turganin 5, Ufan 10, Uralin 6, Vitebskin 9, Vladimirin 9, Vologdan 10, Voroneshin 15, Vjatkan 16, Ferganin 10, Harkovin 15, Hersonin 18, Tshernigovin 14, Viron 8, Jakutskin 2 ja Jaroslavin 6, yht. 730.

— **Uskonnon opetus kouluissa.** Koska viime aikoina on kuulunut paljon puheita ja huhuja siitä, että uskonnon opetus kouluista kokonaan poistettaisiin, on kansanvalistusministerille saapunut joukottain kyselyjä, sähkösanomia ja kokousten päätöksiä, joissa ilmaistaan huolestuminen siitä, ettei uskontoa enää tultaisi opettamaan kouluissa.

Ministeriö on ilmottanut, että koko huolestuminen ja levottomuus perustuu väärinkäsitykseen. Mitään toimenpidettä ministeriön puolelta uskonnon poistamiseksi koulujen oppiaineena ei ole tehty eikä tulla tekemään, eikä siis voi olla puhetta uskonnon karkottamisesta kouluista. Uskonto jää edelleen koulujen oppiaineeksi. Mutta omantunnon vapautta koskevan, heinäkuun 14 p:nä vahvistetun lain mukaan on aijottu julaista erityinen asetus, joka sallii henkilöille, jotka uskonnollisten vakaumustensa johdosta eivät pitäisi mahdollisena että heidän lapsilleen opetettaisiin uskontoa, oikeuden ilmottaa siitä kirjallisesti kouluneuvostoille. Siis: jos oppilas ei käy koulun uskontotunneilla, se ei voi olla esteenä hänen päässylleen luokalta toiselle eikä myöskään ero- tai päästötodistuksen saannille.

— **Uusi neuvottelukokous.** Pietarista 6 lokak. (PT) Neuvostojen toimeenpaneva keskuskomitea on päättänyt kutsua marrask. 2 p:ksi koolle työ- ja sotamies- sekä talonpoikaisneuvostojen edustajakokouksen. — Lienevätkö tämän kutsun takana nykyiseen hallitukseen tyytymättömät.

— **Ukrainan itsenäisyys.** Kiovasta, lokak. 7 p. (PT) Ukrainan Ylisihteeristö on ilmoittanut, että se päätettyään sisäiset järjestäytymistyöt ryhtyy hallitsemaan maata. Sihteeristö on hyväksynyt kansalle annettavan julistuksen sanamuodon, jossa tehdään selkoa maan hallituksen tehtävistä.

— **Jasnaja Poljanan talonpojat.** „Russk. Volja" kertoo, että Jasnaja Poljanassa talonpojat raatelevat maatilaa, hakkaavat metsää ja ryöstävät puutarhaa. Tolstoin leski on pyytänyt sisäministeriä suojelemaan maatilaa täydelliseltä hävitykseltä. Tämän yhteydessä mainittakoon, että Tolstoi lahjoitti Jasnaja Poljanan maista 700 desjatiinaa parasta maata paikallisille talonpojille. Jasnaja Poljanalle jäi ainoastaan 200 desjatinaa, josta ainoastaan 45 on peltomaata sekä vähäinen metsä, jossa on Tolstoin hauta.

— **Sekasorto Venäjällä.** „Birsh. Vjedomosti" kertoo, että kaikista virallisista vakuutuksista huolimatta on saapunut tietoja anarkian leviämisestä miltei kaikkiin Keski- ja Etelä-Venäjän kuvernementteihin ja vieläpä Kaukasiaan ja Siperiaankin. Ainoastaan noin seitsemättä osaa Venäjän koko alueesta voidaan enää pitää koskemattomana, mutta tälläkin alueella vallitsevat sekavat olot.

— **Romanovien perhe siirretty Abolakin luostariin.** Jokuaika sitten siirrettiin Nikolai Romanovin pyynnöstä hän itse ja koko hänen perheensä Tobolskista Abolakin luostariin. Pyyntöään oli Nikolai Romanov perustellut sillä, että talossa, jossa entinen staari perheineen Tobolskissa asui, ei ollut puutarhaa, missä vangit olisivat voineet kävellä. Sitä paitsi oli Romanovin perheen oleskelu kaupungissa herättänyt väestön keskuudessa suurta uteliaisuutta ja mielenkiintoa, niin että ihmiset kuljeskelivat aamusta iltaan entisen tsaarin asunnon ympärillä.

Abolakin luostari sijaitsee 18 virstan päässä Tobolskista ja on se hyvin luonnonihanalla seudulla. Luostarin rajojen sisällä saa Romanovin perhe nauttia verrattain suurta vapautta. Kävellä saavat he mielinmäärin, mutta kuitenkin on ryhdytty toimenpiteisiin, etteivät he saa tilaisuutta keskustella luostariin saapuvain pyhiinvaeltajain kanssa.

Suomesta.

— **Uudet eduskuntavaalit** toimitettiin Suomessa tämän kuun 1 ja 2 p:nä. Osanotto vaaleihin oli erittäin vilkas. Vaalilistoilla esiintyivät seuraavat vaaliliitot ja puolueet: yhdistyneet suomalaiset puolueet (vanha- ja nuorsuomalainen puolue), maalaisliitto, sosialidemokraatit, ruotsalaiset ja kristillinen työväki. Näistä ovat saaneet ääniä:

yhdistyneet suomal. puolueet	318,762
maalaisliitto	122,152
sosialistit	443,972
ruotsalaiset	88,449
kristill. työväki	14,626

Edustajia ovat eri liitot saaneet seuraavasti:

yhdist. suomal. puolueet	61	(ennen 56)
maalaisliitto	26	„ 19)
sosialistit	92	„ 103) ja
ruotsalaiset	21	„ 21).

— **Elintarvepula** alkaa uhata monia seutuja Suomessa. Monissa paikoin ilmoitetaan jauhojen loppuvan jo tällä kuulla, samoin ovat muut syömä-aineet arveluttavasti vähenneet. Venäjän väliaik. hallitus ei ole, lupauksistaan ja Suomen Senaatin tilauksista huolimatta, voinut toimittaa elintarpeita Suomeen muuta kuin aivan vähäisessä määrässä. Tämä yleiseksi käyvä ruokatarpeiden pula saattaa ulottaa vaikutuksensa Venäjän Karjalaankin, josta jo on merkkejä havaittukin. Tämän vuoksi kehoitamme kaikkia vakavasti ajattelemaan edessäolevia aikoja ja niiden varalta huolekkaasti valmistautumaan. Mitä suurin säästäväisyys on tarpeen ja kaikkiin mahdollisiin yhteisiin varokeinoihin on tarmokkaasti ryhdyttävä kovan ajan lieventämiseksi!

— **Venäläisen sotaväen omavaltaisuudet** ja rumat teot ovat käyneet aivan jokapäiväisiksi Suomessa. Tehdään tuhoa viljelyksille ja taloille, anastellaan elintarpeita, sekaannutaan kaikkiin asioihin, vieläpä sattuu yksityisiä ryöväyksiä ja murhiakin.

Viime aikoina on sattunut myös lukuisia kansalaisten vangitsemisia Suomessa. Näitä toimittavat eräät sotilasjärjestöt, kansan vapauden ja vallankumouksen suojelemisen nimessä. Niinpä t. k. 5 p:ää vasten yöllä vangittiin asunnostaan Helsingissä filosofian maisteri Lauri Hannikainen, toistaiseksi tuntemattomasta syystä. Tätä painettaessa saapuu tieto, että hänet on vapautettu takuuta vastaan.

— **Sotilasvarustöiden lopettaminen Suomessa.** (S.H). Turun läänin hallitukselle on saapunut yleisesikunnan päällikön tiedonanto siitä, että kaikki sotilasvarustustyöt Suomessa on lopetettava, mikäli ne eivät ole ehdottoman välttämättömiä maan puolustamiseksi. Ä. U.

Venäläistyttämispuuhat Raja-Karjalassa.

Kuten tunnettua, on venäläistyttäjäin toimesta yritetty pitää Salmissa ja Suojärvellä kokouksia, joiden tarkoituksena on saada näiden seutujen väestö jälleen pyytämään venäläisiä kouluja. Puuhan takana on tunnettu venäläistyttämisjärjestö, joka kantaa Karjalaisen veljeskunnan nimeä ja toimihenkilöinä samat vanhan järjestelmän miehet kuin ennenkin.

Puuhilla ei näytä kuitenkaan enää olevan kansan keskuudessa kannatusta.

Niinpä Suojärvellä on kokousilmoitus saanut aikaan suurta mieltenkuohua ja enemmistö seurakuntalaisista on lausunut moitteen m. m. siitä, että sellainen kokous oli ilmoitettu pidettäväksi kirkossa. Vastoin venäläistyttäjäin luuloa näyttävät suojärveläiset olevan jo selvillä siitä, ettei kirkkoja ylläpidetä venäläistyttämistyön hyväksi eikä pappejakaan palkata sellaista tekemään.

Suomen kouluylihallituksessa toimiva venäjänkielinen tarkastaja Viktor Krohin on kuuleman mukaan viime aikoina liikuskellut rajaseuduilla venäläistyttäjäin asioilla. Annantehtaalla kerrotaan hänen aikaansaaneen eräänlaisen adressin venäläistyttämiskoulun hyväksi. Kuinkahan kauan tällaisen tarkastajan sallitaan nauttia valtion palkkaa?

Suojärven Vegaruksen venäläisen koulun opettajalle on kuuleman mukaan jatkuvasti saapunut varoja, vallankumouksesta lähtien yhteensä yli 5000 markkaa. Kerrotaanpa, että Vegaruksessa aijotaan myödä venäläisen koulun omaisuus, vaikka se on täkavarikoitu. — Laat.

Hätäajan leipää.

Suomalaisessa lehdessä „Helsingin Sanomat" kirjoittaa eräs „Lapinmaassa ollut":

Ei tarvitse puuttua leipää eikä maitoa.

Tavallinen ravinto uhkaa pian loppua maassamme sekä ihmisiltä että eläimiltä, mutta vuortemme rinteillä ja kankailla on runsaasti ravintoainetta, joka kiireellä pitäisi koota ennenkuin lumi sen peittää. Peuranjäkälä sisältää 60 % rukiin ravintoarvosta ja on terveellistä ruokaa sekä ihmisille että karjalle. Lapinmaassa syötetään sitä säännöllisesti lehmille, keitetään suuret muuripadalliset joka päivä, ja lehmät lypsävät siitä erinomaisesti hyvin rasvaista maitoa, vaikka ei niille koskaan anneta janhoja. Jos koottaisiin peuranjäkälää suuret ladolliset ja pielekset metsään, niin ei meiltä ensi talvena puuttuisi leipää eikä maitoa. Pihlajanmarjatkin pitää koota. Niistäkin voi saada sekä leipää että puuroa eikä puuroon sokeriakaan tarvita, kun se vähän imellytetään.

Unholaan jäänyt.

Jyvälahden puolesta.

Saatuani tänään suurimmaksi ilokseni tänne kaukaisimpaan Karjalamme kolkkaan, Sorokkaan, rakkaan, kaihoin kaivatun äänenkannattajamme Karjalaisten Sanomain N:o 1, en voi olla kajoamatta erääseen pieneen, mutta minulle tärkeään seikkaan.

Muinoin, jolloin läntisen heimokansamme oppineet tekivät tutkimusretkiä kautta koko Karjalamme, oli m. m. kotikyläni (sanoisin kappelini, sillä onhan meillä kirkko keskellä kylää, vanhan vanha rukoushuone, kaksi mahtavan havumetsän täyttämää kalmistoa, oma suuri kansakoulurakennus ja 70—80 taloa, jotka, paitsi 5—6 syrjässä olevaa, kaartavat Yli-Kuittijärvestä pistävää Jyvälahti-nimistä lahtea) siinä kunnia-asemassa, että se tuli mainituksi melkein kaikkien tuollaisten retkeilijäin muistiinpanoissa, milloin minkin aiheen takia, kuten „Karjalan häiden" y. m. s. tähden.

Nyt tarkastaessani joka sanaa lehdestämme ja hunmattuani, että nimi Jyvälahti on siitä poissa, puhuttaissa semmoisistakin asioista kuin lukutupain, kylä-kirjastojen y. m. s. perustamisesta, koski tämä minuun kipeästi. Kylämme on jo asemansakin vuoksi kuin keskipisteessä, ollen sivuuttamaton pysäyhdyspaikka matkustaissa Vuokkiniemestä Uhtualle ja päin vastoin. Se on siis jo nykyisen valtatien varrella, joskaan siinä ei ikävä kyllä, ole edes virallista postipysäkkiä. Postia täytyy tämän vuoksi toimittaa hyväntahtoisten ohikul-

Savo-Karjalan Osake-Pankki

Osakepääoma 6 milj. markkaa.

Pääkonttori: Wiipurissa, Torkkelinkatu 18.

Haarakonttoreita:

Joensuussa, Lahdessa, Lappeenrannassa ja Savonlinnassa.

Ottaa talletuksia, antaa lainoja, suorittaa kaikkia pankkitehtäviä.

Talletuksista maksetaan korko neljä kertaa vuodessa. Tallettajille annetaan voitto-osuutta.

Karjalan oma maakuntapankki.

kevien kautta, tai on sitten joka ainoa saapunut kirjelappu ja sanomalehdet etsittävät ylempänä mainituista pääkylistä, jotka kumpikin ovat taipaleen takana (Uhtuaan 15, Vuokkiniemeen 30 virstaa).

Taas kun otamme huomioon lukutaidon, joka kautta koko Karjalan on vähäinen, on kylämme 8—900 hengestä ainakin ²/₃ osaa auttavasti lukutaitoisia, jopa aivan „kaksikielisiä“, sillä venäläinen kansakoulu on toiminut kylässämme jo v:sta 1898 asti ja toisekseenhan on tunnettua, että ne seutumme lapset, jotka käyvät näissä vieraskielisissä kouluissa, oppivat samalla omasta harrastuksestaan omankin kielisen lukutaidon. Tästä kaikesta huolimatta on kylämme melkoisessa määrässä joutunut unholaan.

Mutta osaltaan on tähän syynä tämä ahdas, painostava aika. Pakostakin ovat tänä aikana kaikki edistyspyrinnöt painuneet lamaan ja kylien elämä tyrehtynyt, harrastus vähentynyt. Uhtuan kokouksessakin oli aika runsas osanottajajoukko, mutta paljon enemmän siinä olisi ollut väkeä, jos olot seuduillamme olisivat olleet toiset. Tiedän monta veljistäni karjalaisista, jotka olisivat tulleet kokoukseen, mutta parhaimmalla tahdollaankaan eivät voineet päästä mukaan, kun olivat siroteltuina ken minnekin maailman ääriin, — joten juuri olosuhteitten pakosta ovat mahdolllisia tämmöiset unhoitukset kuin mikä on tullut Jyvälahdenkin osaksi.

Veljeni Jyvälahtelaiset! Missä lienetkin, tämän Karjalamme uuden henkistä ja aineellista nousua lupaavan vapauden aamun sarastaissa — ojentakaa toisillenne veljen kättä! Ryhtykää työhön! Elkää antako tänä kauniina uuden ajan aamuhetkenä kylänne painua unhotuksiin! Ryhtykää työhön muiden kera! Rientäkäämme tavalla millä tahansa perustamaan edes lukutupaa kyläämme! Ovathan siellä kotosalla ainakin kassapäät sisaremme! He, tiedän, mielellään etenkin näin syksyn tullen lukevat itselleen ja vanhuksille maailman tietoja ja ajan viestejä, joskin monesti myöhästyneitä. Onhan nyt parempi mahdollisuus kuin ennen Karjalamme kansalla olla kosketuksissa muun maailman kera: — „Suaha viessit Vienan mailta, Aunuksesta ailahdukset, sanomat saloilta Suomen“. — Elkäämme antako enää uinailumme jatkua! Kiiruhtakaamme, sillä tämä on meidän pyhä velvollisuutemme ja vapautuvan ajan vaatimus!

Lukutupa ja kirjasto Jyvälahteen.

Sorokassa ³/₁₆ p:nä syyskuuta 1917.

Jyvälahtelainen.

Sota.

Sodassa on sattunut uusi huomattava vaihe, joka on jatkoa Riian järkyttäville tapauksille. Pitkäaikaisen ja huolellisen valmistuksen jälkeen antoi Saksan laivasto tämän lokakuun 12 p:nä u. l. venäläisille sen iskun, jota Venäjän päämajan viralliset raportit ja asiantuntijain lausunnot jo kauan olivat ennustaneet. Laivastonsa tykkitulen suojassa saksalaiset laskivat silloin sotajoukkoja maihin samaan aikaan sekä Saarenmaalle että Hiidenmaalle Vironmaan luoteiskulmalla. Vaikka tämä saksalaisten uusi hyökkäys ei tullut Venäjän armeijan ja laivaston ylipäällystölle minään yllätyksenä ja venäläisillä oli näin ollen riittävästi aikaa ryhtyäkseen kaikkiin mahdollisiin vastatoimenpiteisiin odotetun iskun torjumiseksi, onnistui saksalaisten maihinnousu Saarenmaalla „ihmeteltävällä nopeudella“, kuten Birsh. Vjedomostille puolivirallisista lähteistä ilmoitetaan.

Venäl. lehdet katsovat mainittuja saaria jo kokonaan menetetyiksi ja samalla on tarjona vaara, että sotatoimet alkavat laajasti Suomenlahden rannoilla ja voivat välittömästi uhata Pietaria. — Pietarin tyhjentäminen onkin kysymyksessä ja Tallinnaa (Rääveliä) Vironmaalla on jo ruvettu tyhjentämään.

Riian lahdella on sattunut merikahakoita ja venäläiset ovat niissä menettäneet laivoja, m. m. suuren panssarilaivan „Slavan“.

Karjalaisten Sanomat

5—6 n:o ilmestyy marrask. 15 päivä, 7—8 n:o jouluk. 15 päivä.

Rauhan puheet.

Tehdäänkö rauha Venäjän kustannuksella?

Djen kertoo, että kaikkinaiset huhut kasvavat joka tunti. Kuinka yritetäänkin virallisesti kumota näitä huhuja, niin saavat puheet tästä aiheesta yhä itsepintaisemman luonteen. Yleensä tehdään näistä huhuista se johtopäätös, että rauha tulee solmittavaksi Venäjän laskuun ja että tässä suhteessa ulkomaalaiset diplomaatit ovat valmistelevissa töissä tai jo ovat ryhtyneet suoranaisiin keskusteluihin. Asiantuntevissa piireissä oletetaan, että asian tällainen tila tuskin vastaa todellisuutta, mutta tämän yhteydessä oletetaan, että ulkomaan diplamaattisissa piireissä jo keskustellaan rauhan ehtoista, jonka mahdollisuutta jyrkästi ei kielletä. Asian tuntevat henkilöt huomauttavat tämän johdosta, että jos asia on tällä kannalla, niin täytyy Venäjän diplomatian välttämättömästi valmistautua kysymykseen kaiken mahdollisuuden varalta. Muuten voisi tapahtua niin, että jos rauhasta tulee tosi, niin osoittautuu Venäjän diplomatia valmistautumattomaksi. Silloin saadaan sellainen tilanne, että Venäjän edut tulevat heikommin puolustetuiksi, kuin muiden maiden edut.

Rauhan huhujen yhteydessä esitetään, että voi olla kyllä oikein, että ajatellaan Saksan väsyttämistä, mutta nykyisten olojen vallitessa Venäjällä pitävät muutamat ulkomaan diplomaatit nojautumista tähän politiikkaan varsin pettävänä. Mahdollista on, että juuri tällä pohjalla ulkomaisten diplomaattien salaisissa neuvotteluissa ovat saaneet aiheen erinäiset mielipiteet, jotka ovat antaneet perustetta kaikenlaisille huhuille rauhasta.

Jälkitiedot.

Suomen ja Karjalan itäiset heimolaiset.

Syyskuun loppupäivinä pitivät Vjatkan läänin tsheremissit yhteistä kokousta Kukarkan kauppalassa Vjatkan läänissä. Kokousohjelman olivat allekirjoittaneet tsheremissi Gnesdenev ja Kukarkan sivistysseuran puheenjohtaja A. S. Lebedev. Aloite on nähtävästi viimeksimainitun, tunnetun innokkaan valistusmiehen, siitä päättäen, että juuri hänen kirjoittamansa on tsheremissinkielinen painettu kehoitus tsheremisseille järjestyä valistuksellisesti kansalliselle pohjalle. Kehoituksen alussa on tsheremissinkielelle käännetty Maamme-laulun ensimäinen värssy ja muita viittauksia Suomeen.

Puheenaolevassa kokouksessa oli käsiteltävä m. m. seuraavia ohjelman kohtia: Vjatkan tsheremissien tehtävät koulu- ja valistuselämän alalla yleensä, heidän yhteiskunnallisen elämänsä järjestämisestä,heidän taloudellisen tilansa parantamisesta, heidän järjestäytymisensä lähemmistä päämääristä ja tällaisten edustajakokouksien jatkuvaisuudesta. Aikaisemmin on syksyn kuluessa näitä kokouksia pidetty m. m. Kasanissa ja Birskissa ympäristön tsheremissejä varten.

Kokouksen ohjelmassa oli m. m. tsheremissiläinen arkeologisetnografinen näyttely, retkeily „muinaissuomalaiselle“ Pizhman muinaislinnalle, illanvietto, jossa oli tsheremissiläinen soitannollinen ohjelma j. n. e. Esille piti myös pantaman kirjallisuutta tsheremissien kielellä ja heitä käsittelevää kirjallisuutta. — Tässä yhteydessä mainittakoon, että tsheremissinkielinen sotatietoja käsittelevä „sanomalehti“ v. 1916 on saatu Suomalais-ugrilaisen seuran kirjastoon.

— **Liettuan riippumaton valtakunta päätetty perustaa.** Zürishistä, lokak. 9 p:nä (P. T.) Liettuan toimisto ilmoittaa, että syysk. 15 p:nä Vilnassa kokoutunut Liettuan eduskunta on yksimielisesti päättänyt perustaa riippumattoman Liettuan valtakunnan. Lopullisen hallitusmuodon tulee laatimaan Vilnaan koolle kutsuttava Liettuan perustava kansalliskokous.

— **Esiparlamentin jäsenet.** Väliaikaisen hallituksen lainopillisessa komiteassa on nostettu kysymys 20 paikan antamisesta kasakoille ja 15 paikan antamisesta kansallisuuksien edustajille Venäjän tasavallan neuvostossa ennen mainittujen lisäksi.

— **Perustavan kokouksen vaalit.** Virallisesti ilmoitetaan, että väliaikainen hallitus on päättänyt, että niissä seuduissa, missä vaaliluettelon laatimiseen on ryhdytty t. k. 6 p:n jälkeen, ovat luettelot laadittavat ja ilmoitettavat yleisesti nähtäviksi viimeistään t. k. 16 p.

Novotsherkaskista on sotajoukkohallitus Pietariin lähettänyt sähkösanoman, jossa pyydetään perustavan kokouksen vaalien lykkäämistä kahdeksi kuukaudeksi sen vuoksi, että vaalien ohjesääntö on paikkakunnalle saapunut ylen myöhään, joten ei ole takeita siitä, että vaalit tulisivat oikein toimitetuiksi.

Perustavan kokouksen alettua ilmoitetaan väliaikaisen hallituksen luopuvan korkeimmasta vallasta, mutta yksityiset ministerit jäävät paikoilleen juoksevan hallinnon elimenä siksi kunnes perustava kansalliskokous tekee päätöksensä toimeenpanevan vallan järjestämisestä.

— **Susi-ilves takertui linnun paulaan** Vuokkiniemen pitäjän Pirttilahden kylässä. Pari poikasta oli laittanut linnun pauloja metsään ja niitä katsomassa käydessään olivat he havainneet, että joku oli syönyt pauloihin tarttuneita saaliita. Erään kerran tapasivat pojat itse anastelijan ansasta. Ilves oli tarttunut kaulasta rihmaseen ja hypännyt maahan kaatuneen puunrungon yli. Paulan selkoskeppi oli tarttunut haon alle ja otus oli jäänyt haon toiselle puolelle riippumaan, siihen hirttäytyen. Pojat saivat pedon saaliikseen, vaikka eivät tienneet ennenkuin kotona, mikä elävä se oli. He luulivat ensin sitä ketuksi.

Hökli, Lallukka ja Kumpp. Osakeyhtiö

Tukkukauppa

Wiipurissa.

Karjalaisten Sanomat

ilmestyvät täst'edes kaksi kertaa kuussa 4—6-sivuisena tämän kokoisena. Kirjoituksista toiset julkaistaan suomenkielellä, toiset aunuksen murteella, venäjän kirjaimilla — aunukselaisia varten. Silloin tällöin julkaistaan lehdessä kuvia. Lehden hinta on tänä vuonna 3 mk. eli (Venäjällä) 1 rupla 50 kop.

Lehden tehtävä:

1) tuoda viestejä Venäjän puolella asuville karjalaisille muusta maailmasta ja välittää heidän tietojaan muille:

2) olla heidän varsinaisena, yhteisenä puhepaikkanaan, suoden sijaa heidän mielipiteittensä ilmaisuille kaikista heille tärkeistä asioista;

3) olla heidän alkavien kaunokirjallisten yritystensä ilmoilletulo-paikkana.

Lehden yleinen ohjelma:

1) Kansankieli opetuskieleksi kaikkiin karjalaisella alueella oleviin kouluihin, alempiin yksinomaiseksi, ylempiin tasa-arvoiseksi venäjänkielen rinnalle!

2) Kansankieli kirkkoihin ja seurakunnallinen hallinto mahdollisimman laajasti kansan käsiin! Papit tulee saada kansan itsensä valita.

3) Karjalan kansan enemmistön uskontona on kreikkalaiskatolisen uskonnon saatava rauhassa ja vapaasti kehittyä täyden uskonnonvapauden perusteella.

4) Kansan on saatava toimittaa asiansa omalla kielellään kaikissa paikallisissa virastoissa ja kansan omia poikia on kaiken mahdollisuuden mukaan nimitettävä näihin virkoihin. Hallituksen on otettava erityiseksi huolekseen tällaisten virkamiesten valmistaminen.

5) Maanomistusoikeuksia on laajennettava.

6) Kansan on saatava vapaasti toimia oman edistymisensä hyväksi sekä taloudellisessa että henkisessä kuin myöskin valtiollisessa suhteessa.

7) Toiminnassaan on kansan noudatettava tarkkaa laillisuutta, sillä järjestys on kansojen parhain voima!

Lehteä toimittaa kirjailija IIVO HÄRKÖNEN ja kustantaa

Karjalan Sivistysseura.

Lehden toimituksen ja konttorin osote: Helsinki, Vuorikatu 8 A.

Карјалазіен Саномат

илмавутах тämäн сÿÿскуун (сентабрјан) аллус алгаин какен кердуа куус 2—3 лехтизенÿ тämäн когозенна лехтенÿ. Тоіјзет кирјутукcет пaйнeтах лaпиш- дa cуомен кiелел, тоіјзет тäл aнукcен (ливвин) кiелел. Эрäхтих лехтих пaйнeтaх кувiе. Лехтен хинда тäнä вуоденна 1 рубл. 50 коп., туліенна 5 рубл.

Лехтен діело:

1) туува віестилöй Венјан пуолел элäјіл карјалазил муус муаилмас и віијä хеіјäн тіедолой муіл;

2) андуа тилуа хеіјäн пагинойл да кирјутуксил каикие хеіл тäргеіе ажеіе;

3) андуа тилуа хеіјäн кÿнјä- да кирјаміехіен каикенлазіл старинойл, пајолойл да скуаскойл.

Лехтен дуумат да міелес-пиvот:

1) јотта рахвахан кіели тулие школакіелексе каиккиx рахвахан школих да оппилаитоксих!

2) јотта рахвахан кіелел и кирикöн діелот тоімитеттас сего кирикöс сего муіс кирикöн ажеіе. Віел пидäс рахвахан иччех пiäстä эндистä энембäл саномах саной кирикköхиеие діелолоіс и иче валлита омат папит.

3) Карјалаізен да ливвикöін рахвахан настојажкоінна віеронна пидää тäл православноіл (Венјан да Греческоін муан) віерол андуа тäÿзи вабахус да оігевус элiä да олла тämäн рахвахан кескес.

4) Рахвахан пидää суаха каикие омие виргапаікоіс да лаітоксие, каиккіен виргаміехіен да чiінулоіс-олiјоін кер. тоімиттуа ажiет омаллех кіелеллех. и тämäн-кіелизіе виргаміехiе он тäсіеллех руветтава азумах карјалаізен да ливвикöін рахвахан кескех. Халличукееn он руветтава пäідä виргаміехiе валмистамах.

5) Муан-омистус-оігевуксiе он суурендеттава.

6) Рахвахан он суадава раухас да ахистелематта дуумiе да тоімiе оміен ажiелоін эдех каикис кохтие.

7) Рахвахан он каикие ажеіс ноуветтава лагилоіц да законоіл: толкку да порјадка он муан да рахвахан парас абу.

Лехтiе паінаттаа

Карјалан Улендÿс-Сеура.

Лехтен адрессп: г. Гельсингфорсъ. Финляндія. Karjalaisten Sanomain Toimitus.

SORTAVALASSA 1917. SORTAVALAN KIRJAPAINON O.-Y.